

2 Koningen 6:8-23 (NBV)

8 De koning van Aram voerde oorlog tegen Israël. Telkens als hij in overleg met zijn bevelhebbers besloot om bij een bepaalde plaats zijn kamp op te slaan,
9 liet de godsmann Elisa de koning van Israël waarschuwen dat hij uit die buurt moest wegblijven omdat de Arameeërs daar een aanval beraamden.
10 De koning van Israël liet dan de inwoners van de plaats die de godsmann had genoemd waarschuwen en zorgde ervoor zelf uit de buurt te blijven. Dat ging zo keer op keer,
11 tot grote ergernis van de koning van Aram. Hij riep zijn bevelhebbers bij zich en vroeg hun: 'Zeg me: wie van onze mensen heult met de koning van Israël?'
12 Een van de bevelhebbers antwoordde: 'Niemand, mijn heer en koning, maar de profeet Elisa in Israël weet de koning van Israël zelfs te vertellen wat u in uw slaapkamer zegt.'
13 ¶ Hierop zei de koning: 'Zoek voor mij uit waar hij is, dan zal ik hem gevangen laten nemen.' Toen hem werd verteld dat Elisa in Dotan was,
14 stuurde hij een groot leger met strijdwagens en paarden op de stad af.
De Arameeërs kwamen 's nachts bij Dotan aan en omsingelden de stad.
15 Toen de bediende van Elisa de volgende morgen opstond en naar buiten kwam, zag hij dat de stad omsingeld was door een leger met strijdwagens en paarden. 'Wat moeten we beginnen, heer?' riep hij uit.
16 Zijn meester antwoordde: 'Wees niet bang, wij zijn met meer dan zij.'
17 En hij bad: 'HEER, open zijn ogen en laat het hem zien.' De HEER opende Elisa's knecht de ogen, en toen zag hij dat de heuvels vol stonden met paarden en wagens van vuur, die Elisa omringden.
18 Toen de Arameeërs op Elisa afkwamen, smeekte hij de HEER hen te verblinden. De HEER verblindde hen, zoals Elisa had gevraagd,
19 en toen zei Elisa tegen hen: 'U bent verkeerd. Dit is niet de stad waar u zijn moet. Volg mij, dan zal ik u de weg wijzen naar de man die u zoekt.' Hij leidde hen naar Samaria,
20 en daar aangekomen bad hij: 'HEER, open hun ogen en laat hen weer zien.' De HEER opende hun de ogen, en toen zagen ze dat ze zich midden in Samaria bevonden.
21 Toen de koning van Israël de Arameeërs zag, vroeg hij aan Elisa: 'Wat vindt u, vader? Zal ik ze doden?'
22 'Nee,' antwoordde Elisa, 'dood hen niet. Hebt u ze soms met uw eigen wapens krijgsgevangen gemaakt, dat u hen zou doden? Zet hun een maaltijd voor, zodat ze kunnen eten en drinken, en laat hen teruggaan naar hun heer.'
23 Hierop liet de koning een overvloedig gastmaal voor hen aanrichten, en toen ze gegeten en gedronken hadden stuurde hij

hen terug naar hun heer. Van toen af aan deden de Aramese benden geen invallen meer in Israël.

2 Koningen 6:8-24

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Vijanden die vrienden worden. Er stroomt geen bloed, maar men eet samen...waar kom je dat nog tegen?

Vijanden schieten toch op elkaar, maar samen eten, samen de handen ineenslaan, wanneer gebeurt dat?

Bij vijanden hoort een vuistslag en geen handdruk.

Het is ook een uitzonderlijk verhaal, 2 Koningen 6: geen tijdsaanduidingen, geen namen terwijl we dat zo gewend zijn in de boeken Koningen: 'het was in het zoveelste jaar van koning die en die...

Hier niet, alleen de naam van de man Gods, de profeet, wordt genoemd: Elisa, 'mijn God redt', alsof het een niet-historisch verhaal is, niet past in de historie.

Wat betekent deze uitzonderlijke geschiedenis nu voor ons?

Eerst maar even kort navertellen:

We horen van voortdurende grensconflicten tussen Aram, het tegenwoordige Syrië en Israël - in het M-Oosten is niks veranderd.

We lezen zelfs dat Aram Israël wil uitlokken tot een militaire confrontatie, maar dat Israël daar niet op in gaat, want het is al op de hoogte alsof men toen al een Mossad had, een Israelische geheime dienst.

De koning van Aram is door het uitblijven van een militair treffen in hoge mate geïrriteerd...hoe kan dat nu, dat Israël steeds weet te ontwijken?

En dan zegt een dienaar: koning, wat u in uw slaapkamer spreekt wordt gehoord door de profeet, de ziener, Elisa, en die brieft het door aan de koning van Israël.

Als de koning van Aram dat hoort omsingelt hij met zijn leger van 'paarden en wagens' 's nachts de stad Dothan waar de profeet verblijf houdt.

Het laatste uur lijkt geslagen, maar dan ziet de knecht wat Elisa ook ziet in een soort tweede gezicht: vurige wagens en paarden, een leger van engelen... 'vrees niet'

En de geschiedenis eindigt heel komisch als je hoort, dat het leger van Aram totaal verblind achter Elisa aanloopt als de rattenvanger van Hamelen naar de koning van Israël in Samaria.

En daar gaan hun de ogen open: ze zijn in het hol van de leeuw.

Regel zou zijn, dat ze in de pan worden gehakt, maar hier gebeurt het uitzonderlijke: op aanraden van Elisa gaan ze niet op de vuist, maar slaan ze de handen ineen en gaan ze eten.

Wat heeft dit verhaal mij en u nu te vertellen?

Een aantal dingen: ik lees hier dat een zwaarbewapende strijdmacht (Aram) op pad gaat met paarden en wagens, niet om een geducht leger uit te schakelen, maar een weerloze profeet uit te schakelen; men wil dus gevaarlijke woorden uitschakelen.

De profeet is namelijk de gestalte van het Woord van God en er zijn blijkbaar krachten in de wereld die het daarop gemunt hebben: om het Woord uit te schakelen. Als je dat nu eens tot zwijgen kon brengen, in de kiem kon smoren.

Als de 'zieners' nu eens konden worden uitgeschakeld, de Bijbel dicht gehouden wordt, de schriftgeleerden, de geestelijke leiders, de visionairen...weet u wat er dan gebeurt: dan blijven er alleen nog maar 'kijkers' over. Het verschil tussen kijken en zien is groot.

En kijkers zijn mensen die niet verder kijken dan hun neus lang is en de krant breed, de feiten, de harde werkelijkheid. Hij rekent en telt op en voorspelt de uitkomst. Een kijker is realistisch, hij ziet alleen de regel en niet de uitzondering, of hij merkt hem even op en dan houdt hij het voor gezien.

Maar de ziener kijkt hemelhoog, heeft oog voor het wonder en probeert de harde werkelijkheid open te breken naar een ander leven, een ander omgaan met de mensen, want de mensen zijn van God, U bent van Christus, gemeente van Christus.

Als het woord van God nu toch eens uitgeschakeld zou worden...dan zijn er geen zieners meer, en glijden we af naar het niveau van soapseries en roddelbladen om in deze angstige wereld rust te hebben, dan komt de krant in plaats van het gebed, de feiten van het nieuws i.p.v. het 'uw Rijk kome'. En de zieners zijn zo nodig (het werkwoord zie, zien, openen van ogen komt 14x voor).

Zien leer je door allereerst te horen, de Bijbel open te slaan.

Wie de Bijbel openslaat hoort daar de woorden die de ziener Elisa tot zijn knecht sprak: Vrees niet".

Eén van de predikanten uit het verzet van de WO II, de hervormde predikant Dr. Jan Koopmans, heeft de woorden "vrees niet" in de Bijbel eens het elfde gebod genoemd.

'Vrees niet', het klinkt hier en later in de Kerstnacht en weer later op de Paasmorgen, in vele kritieke situaties, als mensen het niet meer zien zitten.

'Vrees niet', het is het woord waarmee Israël, de Kerk het moeten doen in een wereld waarin het de ervaring heeft dat donkere machten vrij spel hebben en de Here God achter al die machten lijkt te verdwijnen.

Vrees niet', want de afloop van de wereldgeschiedenis wordt niet beslist door eigen sterkte, door wat wij bezitten, voorstellen, presteren, door onze berekeningen, menselijke mogelijkheden en onmogelijkheden, maar door Gods inzet, Gods zorg, Gods mogelijkheden.

Vrees niet, het zou 365 maal voorkomen in de Bijbel, voor elke dag één.

Vrees niet, want de hemel is ook nog aan het werk, zegt ons 2 Kon 6, ook als wij in situaties zijn van radeloosheid, redeloosheid en reddeloosheid -als Aram je aanvalt- en je mag daarbij ook aan die persoonlijke dingen denken: ziekte, werkeloosheid, zorg om eigen toekomst.

'Vrees niet', omdat er nog een andere wereld is, groter, onzichtbaar.

'Want zij die bij ons zijn, zijn talrijker dan zij die bij hen zijn', zegt Elisa tegen zijn knecht en zijn ogen worden geopend.

Wij denken twee-dimensionaal, oppervlakkig, alleen in lengte breedte, alleen wat zichtbaar is telt, maar de Joodse filosoof Martin Buber zei eens dat geloven intrede doen is in de gehele werkelijkheid, inclusief de derde en de vierde dimensie.

De engelen zijn er ook nog, Hij zal uw engelen gebieden, zongen we in de psalm.

Ja, maar, zal iemand zeggen: dat is makkelijk gezegd! Die zie ik niet en als ik daarvan wat meer kon merken, dan was ik flinker en stoerder...

Geef ik toe, maar het is opvallend dat die hemelse legermacht niet zo gewelddadig overkomt. Ze doet eigenlijk niks, maar ze staat daar maar te staan als een wachter en speelt verder geen rol.

De engelen hebben geen machtsvertoon en de vijanden schrikken zich niet dood.

Alsof de engelen aan de ketting zitten en in het Nieuwe Testament zie je ook zoiets, want daar lijkt de knecht van God, Jezus, ook weerloos: hij wordt gevangen genomen, ze slaan Hem, doden Hem aan het kruis en waar is dan de geweldige legermacht?

Hij had 12 legioenen van engelen kunnen aanroepen, maar Hij deed het niet

Hij ging de andere weg, door de dood, voor ons om zo het kwaad te overwinnen en met ons te zijn alle dagen.

Dat is het hart van het evangelie: vrees niet, ook al lijkt er geen bescherming te zijn, Hij is er! en niemand kan dat afnemen en er zijn mensen die dat van binnenuit weten, want alles viel weg, het werd donker, geen engel te zien, maar toch is er die Hand en die Stem: 'Ik weet in het donker de weg wel'.

Als je de Bijbel openslaat, dan ga je zien, zien dat je niet hoeft te vrezen en dat maakt je vrij om te handelen, creatief te handelen vol vertrouwen, zoals Elisa deed en een loopje nam van 20 km van Dothan naar Samaria met het leger van Aram.

In dit wonderlijke verhaal horen we hoe een vijand overwonnen kan worden en welke weg bewandeld moet worden om de machten die zich sterk maken in deze wereld te lijf te gaan.

Het is een komische vertoning vol humor verteld: het blindgeslagen leger van Aram wordt door Elisa naar het hol van

de leeuw geleid en het loopt achter hem aan als de kinderen achter de rattenvanger van Hamelen.

Daar aangekomen gaan ook zij 'zien' en wat zien ze? Geen koning van Israël die bijltjesdag gaat houden, maar iemand die hen brood en water voorziet opdat ze eten en drinken en terug zullen gaan naar hun heer.

Een vreemde manier van oorlog voeren, maar horen we later ook niet het 'hebt uw vijanden lief'?, en het 'overwin het kwade door het goede'? en het 'zo zult gij vurige kolen op zijn hoofd gooien'? en 'de liefde is de vervulling van de wet'?

Gemeente, in de boeken Koningen waarin het wemelt van de oorlogen staat deze merkwaardige geschiedenis, een bijna boven-historisch verhaal waarin iets oplicht van wat nu het uiteindelijke perspectief is dat God voor ogen heeft.

Misschien niet een verhaal wat overal en altijd direct nagebootst kan en moet worden, maar wel een verhaal met een wenk, een hint, richtinggevend.

De geschiedenis zegt: als de profeet, als God het voor het zeggen heeft dan zou Hij graag zien dat vijanden zich met elkaar verzoenen en feestvieren.

En om dat te bereiken moet je creatief leren handelen, verrassend.

Als God het voor het zeggen heeft dan moet er niet één partij zijn die heeft gewonnen en een andere partij die heeft verloren, maar dan moeten beide partijen zich gewonnen geven aan Hem, verslagen worden door de legerscharen van God.

Even zie je in dit verhaal een glimp van het Rijk van God, niet meer dan een glimp, want het verhaal kan wel eindigen met de mededeling dat de benden van Aram niet meer in het land Israël kwamen, maar daarna komt de werkelijkheid weer: 'Daarna verzamelde Benhadad, de koning van Aram zijn gehele leger en sloeg het beleg voor Samaria'.

Nergens zie je wat hier staat voor ogen als in het Midden-Oosten: uitzonderlijke vredesverdragen worden gevolgd door wat regel lijkt te zijn: de zoveelste aanslag...

En steeds wordt gewacht op mensen in de geest van Elisa die vanuit het 'vrees niet' creatief gaan handelen en wegen zoeken om vijanden te verzoenen.

In Israel is dan ook een gevleugeld woord: wie realistisch wil zijn moet in wonderen geloven.

Dat lezen we in 2 Koningen 6.

Eigenlijk krijg je even een glimp, een doorkijkje, naar Jezus Christus, Hij is de Grote Uitzondering.

Jezus, de knecht, die volgens de regel gevangen werd genomen door ons verblinde mensen, aan het kruis geslagen... is dat alles ?

Nee, want als ik de Bijbel open worden mij de ogen geopend: God slaat niet terug, maar verzoent, richt een maaltijd aan, brood en wijn, lichaam en bloed als teken van zijn liefde,

vrees niet', ik ben met je en ik hoor het appèl, 'leef
daaruit', 'wandelt in mijn liefde'.
Opdat in de wereld de uitzondering regel wordt, omdat de
wereld van God en van Christus is.

Amen

Zingen: Psalm 85:3,4
Stilte-Votum-Groet
Gebed
Zingen: Ps 91:5,6
Lezing 2 Koningen 6:8-24
Zingen: Gezang 284
Preek
Zingen: Gezang 285:1,4
Zingen: Geloofsbelijdenis
Collecte
Gebeden
Zingen: Gezang 387:1,2,5,6,7
Zegen